

Reactie Vereniging voor Openbaar Onderwijs op de Notitie wetgeving Passend Onderwijs en de brief van staatssecretaris Dijkema over de wetgeving Passend Onderwijs (JOZ/119233)

De Vereniging Openbaar Onderwijs is geen tegenstander van Passend Onderwijs. Tot nu toe hebben veel partijen zich ingespannen het bottom-up-proces vorm en inhoud te geven. Dat proces heeft geleid tot de nu aangeboden kaders van wetgeving. Binnen die kaders ziet de Vereniging Openbaar Onderwijs enkele duidelijk punten van vooruitgang. Toch overheerst een gevoel van vooral bestuurlijke drukte, waar andere partijen nog onvoldoende aan bod zijn gekomen.

De staatssecretaris spreekt uit dat ouders en personeel bij de vorming van regionale netwerken meer moeten worden betrokken. Hoe dat moet gebeuren blijft onduidelijk. De afgelopen periode hebben veel ouders en oudercoördinatoren getracht hun positie te bewerkstelligen binnen de regio. Dat is in sommige gevallen lastig tot zelfs onmogelijk gebleken. Met de nu voorliggende kaders voor wetgeving zal die positie in de praktijk niet worden versterkt. De structuren van de netwerken zijn belangrijker gebleken dan de samenwerking tussen de belanghebbende groepen. Ouders en personeel zijn daardoor in een afhankelijke positie gemanoeuvreerd, waar zij lastig uit kunnen komen.

De Vereniging Openbaar Onderwijs maakt zich zorgen over het draagvlak van de veranderingen die Passend Onderwijs met zich mee brengen. Uit de 0- en 1-meting van Actis blijkt overduidelijk de geringe betrokkenheid van ouders en personeel bij de totstandkoming van de regionale netwerken. Bij het komen tot passende onderwijszorgarrangementen is die inbreng noodzakelijk. De doorzettingsmacht om die invloed hard te maken ontbreekt. Met de huidige voorstellen voor wetgeving is die doorzettingsmacht ook niet vormgegeven anders dan binnen de huidige WMS. De Vereniging Openbaar Onderwijs weet uit ervaring dat er meer nodig is dan wetgeving alleen om samenwerking en partnerschap vorm te geven. Dat proces zal ver na 1 augustus 2011 nog doorlopen. Voorlopig is Passend Onderwijs nog lang niet Dijsselbloemproof.

De Vereniging Openbaar Onderwijs heeft bij de start van Passend Onderwijs vijf uitgangspunten geformuleerd, die van doorslaggevend belang zijn bij de invoering van Passend Onderwijs. De voorliggende wetsvoorstellen toetst de Vereniging Openbaar Onderwijs aan deze uitgangspunten. Verder spreekt de Vereniging Openbaar Onderwijs zich uit over enkele andere voorstellen van de staatssecretaris. Met name de individuele en collectieve positie van ouders komt daarbij aan bod..

Uitgangspunt

1. Herijking van de zorg vergt algemene toegankelijkheid van het onderwijs.

Binnen het regionale netwerk werken scholen van verschillende signatuur samen. Zij zorgen voor een dekkend netwerk voor alle leerlingen. Om de allerbeste plek voor een leerling te creëren is het nodig de scholen in dit verband algemeen toegankelijk te maken. Daarvan is vooralsnog in de voorstellen voor wetgeving van de staatssecretaris geen sprake. De keuzevrijheid van ouders om de beste school voor hun kind te kiezen staat daarmee onder druk.

Toets

Om ouders te helpen bij het zoeken van de geschikte school wil de staatssecretaris een onafhankelijk oudersteunpunt inrichten met daarbij de mogelijkheid van een trajectbegeleider. Dat vindt de VOO een uitstekend idee. Dat steunpunt kan prima worden ingericht in iedere gemeente. Daarmee wordt de onafhankelijkheid gewaarborgd ten aanzien van de verschillende denominaties. De trajectbegeleiding kan plaats vinden door en onder supervisie van de huidige onderwijsconsulenten, die regionaal goed werk verrichten en waarvoor onlangs een stichting in het leven is geroepen.

Uitgangspunt

- 2. De formele aanmelding van een kind bij een schoolbestuur mag niet leiden tot een plaatsing, die juridisch juist is, maar geen recht doet aan de schoolkeuze van ouders.**
De wens van ouders dient bij de plaatsing van het kind leidend te zijn. Weliswaar spreekt de staatssecretaris zich uit voor een steunpunt voor ouders om de beste plek voor het kind te zoeken en krijgen de ouders indien zij dit wensen ondersteuning van een trajectbegeleider, toch kan dit hele traject leiden tot een plaatsing op een andere school dan door de ouders is gewenst. Het kind centraal stellen is bij de uiteindelijke plaatsing ervan in de plannen van de staatssecretaris een minder belangrijk punt gebleken. In relatie tot de opmerkingen bij uitgangspunt 1 stelt de Vereniging Openbaar Onderwijs vast dat de keuzevrijheid van ouders binnen Passend Onderwijs beperkt is.

Toets

De staatssecretaris stelt een medezeggenschapsraad voor op het niveau van het regionaal netwerk, met daarbij een raadpleging van overige ouders. Ouders zitten in de medezeggenschapsraad zonder last en ruggespraak. Wil de raadpleging van de overige ouders enig gewicht hebben, dan zal deze moeten worden gekenmerkt door een specifieke instemmingsbevoegdheid voor de oudergeleding van deze bovenbestuurlijke medezeggenschapsraad. De geschillencommissie in het kader van de WMS zal de geschillen tussen oudergeledingen en het regionale bestuur kunnen beslechten.

Uitgangspunt

- 3. Passend Onderwijs is niet voor het huidig beschikbare budget te realiseren.**
Binnen het (voortgezet) speciaal onderwijs en bij de LGF-regeling is sprake van een toenemende vraag naar budget. De staatssecretaris geeft aan dat de groei van dit budget zal worden beperkt. Daarnaast wordt de invoering van de budgetfinanciering uitgesteld en zelfs losgekoppeld van de wetgeving rondom Passend Onderwijs. Zolang er geen andere financiering van het onderwijs plaats vindt, dienen geen majeure wijzigingen in de bekostiging van de zorgstructuren te worden doorgevoerd. Deze leiden onherroepelijk tot stagnatie in de zorg aan leerlingen en mede daardoor tot vertraging van de ontwikkeling van een ander systeem voor de verdeling van de zorgmiddelen.

Toets

Grote schoolbesturen met vestigingen binnen verschillende regio's participeren daardoor binnen meerdere regionale netwerken. In het kader van de voortgang van besluitvorming is het noodzakelijk dat aan regionale vertegenwoordigers van besturen gedelegeerde in plaats van gemandateerde bevoegdheden worden toegekend om daadwerkelijk te kunnen handelen namens het bevoegd gezag. Zonder een dergelijk mandaat wordt de besluitvorming over en binnen het regionale netwerk ernstig vertraagd, en daardoor de invoering van passend onderwijs.

Uitgangspunt

- 4. Door ouders ingebrachte informatie van zelf aangezochte deskundigen over hun kind moet een plaats krijgen in het indicatietraject.**
Met behulp van de trajectbegeleider kunnen ouders zich beter oriënteren op de juiste schoolkeuze voor hun kind. De informatie uit de voorschoolse periode kan daarbij van doorslaggevende betekenis zijn. De samenwerking van scholen met zorginstellingen zal ertoe leiden dat informatie uit die instellingen wordt betrokken in het uiteindelijke onderwijszorgaanbod voor de leerling. Wanneer ouders zelf informatie aanreiken ten behoeve van de begeleiding van hun kind is de school ook in de plannen van de staatssecretaris nog steeds niet verplicht deze actief te betrekken in de totstandkoming van het passende aanbod. De gelijkwaardigheid van de ouders op dit punt is daardoor nog steeds in het geding.

Toets

De inzet om te komen tot versterking van de kwaliteit van het (voortgezet) speciaal onderwijs wordt door de Vereniging Openbaar Onderwijs gesteund. De scholen waarnaar wordt verwezen vanuit het reguliere onderwijs gaan het ontwikkelingsperspectief van leerlingen vaststellen en vastleggen. Daarnaast wordt bij een overgang naar een andere school een

transitiedocument opgesteld en stelt de school nog een jaar na uitschrijving haar expertise beschikbaar.

De eerste twee voornemens hebben de Vereniging Openbaar Onderwijs enigszins verbaasd. Sinds jaar en dag houden scholen bij hoe leerlingen zich ontwikkelen en bepalen zij in samenspraak met ouders welke doelen worden nagestreefd. Klaarblijkelijk is dat niet gebeurd in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Dat over een leerling een vorm van onderwijskundige rapportage wordt samengesteld en meegestuurd bij een overgang naar een andere school, acht de Vereniging Openbaar Onderwijs evenzeer vanzelfsprekend. Gezien de voorstellen van de staatssecretaris is ook dat lang niet altijd het geval. In dat verband is het bieden van een jaar lang ondersteuning aan de opvolgende school wellicht een zaak voor de toekomst. Het lijkt de Vereniging Openbaar Onderwijs opportuun nu reeds anderen expertise aan te bieden daar waar intern nog diverse kwaliteitsaspecten de nodige aandacht verdienen.

Uitgangspunt

5. Er zijn grenzen aan wat scholen aankunnen.

Toets

De staatssecretaris wil één loket voor indicatiestelling creëren waar ouders en personeel een aanspreekpunt vinden indien zij vragen hebben. De Vereniging Openbaar Onderwijs vindt dit een goede zaak. De kwaliteit van het aanbod aan de leerling en het traject van ondersteuning zal toenemen. Daarmee kunnen de personeelsleden hun grenzen aan de zorg voor de leerlingen verleggen. Toch zijn die grenzen er nog wel degelijk. De capaciteiten en kwaliteiten van de schoolteams zijn nog niet van dien aard dat alle leerlingen kunnen worden aangenomen. Inclusief onderwijs als algemeen geldende norm voor passend onderwijs wordt dan ook terecht door de staatssecretaris afgewezen. Voortdurende inspanningen om de kwaliteit van het onderwijs en het personeel te versterken zijn noodzakelijk om de grenzen van wat scholen kunnen telkens te verleggen.

Almere, 17-06-2009